

Projectbrief stedelijk aanmeldbeleid basisonderwijs Utrecht

Datum: September 2020

Van: Schoolbesturen PO Utrecht vertegenwoordigd door de Regiegroep aanmeldbeleid basisonderwijs (besturen SPO Utrecht, KSU, PCOU Willibrord en RK scholen VDMH)

Aan: Projectteam aanmeldbeleid basisonderwijs

Aanleiding

Op verzoek van de gemeenteraad Utrecht is onderzoek gedaan naar het huidige beleid en de praktijk rond aanmelden en inschrijven bij Utrechtse basisscholen. Conclusie van het onderzoek was dat er op verschillende wijze invulling wordt gegeven aan het aanmeldbeleid en de communicatie hierover verbeterd kan worden. Ook werd soms in strijd met de wet gehandeld. Hoewel een vooraanmelding (voor de leeftijd van 3 jaar) volgens de wet niet zou mogen leiden tot een plek op een wachtlijst komt dit in de praktijk, op een aantal scholen, wel voor en leidt dit tot 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt' beleid. Deze handelswijze geeft stress bij ouders die hun kind graag op een school van keuze willen plaatsen en zorgt voor een ongelijk speelveld. Sommige ouders hebben meer kennis over de procedures en spelregels. Hierdoor is er niet voor alle kinderen sprake van gelijke kansen bij de aanmelding op een basisschool.

In Utrecht streven we naar gelijke onderwijskansen voor ieder kind, dit is ook als gezamenlijke ambitie opgenomen in de Utrechtse Onderwijsagenda 2019-2022. In het basisonderwijs begint dit bij een gelijk speelveld voor ouders bij de toelating op een basisschool voor hun kind. De keuzevrijheid voor ouders staat daarbij centraal. Inherent hieraan zijn er scholen waar het aantal aanmeldingen groter is dan het aantal beschikbare plaatsen op de school. Een transparante procedure waarin onder meer is opgenomen hoe de beschikbare plaatsen verdeeld worden is dan van extra belang.

Er is op dit moment geen stedelijk aanmeldbeleid, uit het onderzoek blijkt dat hier wel behoefte aan is bij ouders, schoolleiders en de gemeente. We gaan met een variantenstudie onderzoeken welke opties er zijn voor een stedelijk aanmeldbeleid of gezamenlijk proces en welke voor en nadelen dit heeft. Een voordeel zou kunnen zijn het komen met een oplossing voor de vervuiling van wachtlijsten, omdat ouders zich nu bij meerdere scholen mogen aanmelden. Als meer inzicht komt in de populariteit van bepaalde scholen is het mogelijk om hier ook het onderwijshuisvestingsbeleid op aan te laten sluiten. Wat vinden ouders eigenlijk het meest duidelijk en transparant? De Utrechtse schoolbesturen en de gemeente Utrecht werken aan sluitende en transparante afspraken die een gelijkspeelveld voor alle ouders creëren. In deze projectbrief werken we uit hoe we dat willen aanpakken.

Opdracht en werkwijze

In een aantal stappen wordt gewerkt aan het gezamenlijk opstellen van een stedelijke visie, een stedelijk aanmeldbeleid, gezamenlijke communicatie aanpak en een implementatieplan¹.

De opdracht bestaat uit vier delen:

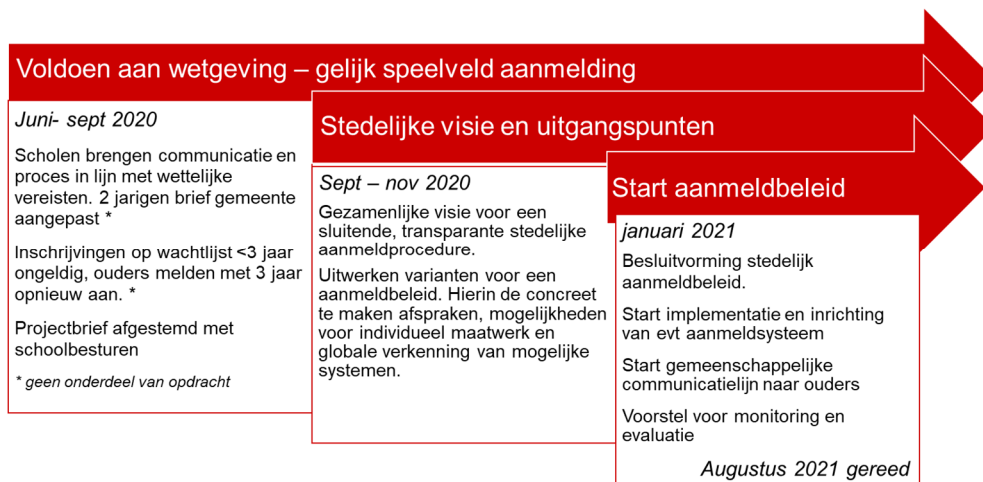
1. Een **gezamenlijke visie** met hierin uitgangspunten voor de sluitende, transparante en eerlijke stedelijke aanmeldprocedure voor basisscholen.
2. Concrete afspraken worden uitgewerkt in een **stedelijk aanmeldbeleid**. De verschillende opties worden voorzien van een afweging van voor- en nadelen, kosten en geraamde

1) Schoolbesturen brengen zelf hun proces zo snel mogelijk in lijn met de geldende wetgeving en ze passen daarop de communicatie aan. Deze aanpassingen vallen buiten deze opdracht die zich richt op het ontwikkelen van een nieuw gezamenlijk aanmeldbeleid

kosten. Maatwerkafspraken die per school mogelijk en wenselijk zijn nemen we hierin mee. Bijvoorbeeld scholen met een (boven) stedelijke functie vanwege hun specifieke achtergrond of bijzonder onderwijsconcept. Een verkenning van mogelijke aanmeldsystemen die aansluiten bij de voorgestelde opties voor het stedelijk aanmeldbeleid.

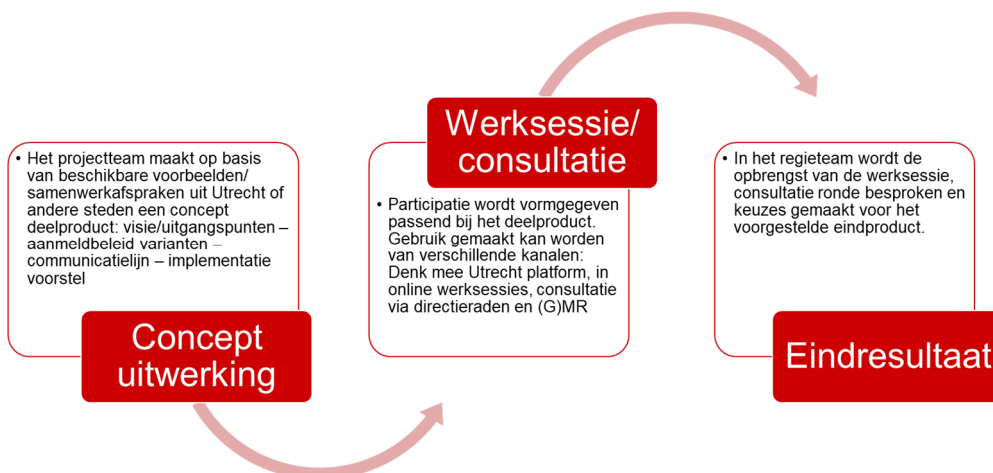
3. Na besluitvorming over stap 1 en 2 en een keuze van een voorkeursvariant wordt een gemeenschappelijke en eenvoudige **communicatielij**n naar ouders uitgewerkt.
4. In het **implementatie plan** wordt uitgewerkt wat er nodig is om de nieuwe aanmeldprocedure in werking te zetten en een voorstel voor monitoring en evaluatie gedaan.

Tijdspad tot aan januari 2021:

Werkwijze en participatie

Voor een breed draagvlak en goed eindresultaat is het van belang om alle PO schoolbesturen, meerdere schoolleiders en ouders te raadplegen en mee te laten denken. Daarvoor zetten we het platform denkmee.utrecht.nl voor online participatie in en organiseren we meerdere online werksessies. Op deze manier zijn er meerdere mogelijkheden, per onderwerp, voor het raadplegen en mee laten denken van ouders, schoolleiders/schoolbestuurders en experts. We doorlopen het proces in onderstaand plaatje per deelopdracht.

Het projectteam ontwikkelt telkens een **concept product** met daarin de onderdelen waarop input of feedback gewenst is. In online **werksessies** wordt het gesprek gevoerd met scholen, ouders en andere betrokkenen. Een regiegroep bewaakt het proces en concludeert op basis

van alle reacties en input welke **richting of besluit voorgesteld** wordt aan het gezamenlijk overleg van de PO schoolbesturen.

Organisatie

In **het projectteam** werken scholen en de gemeente Utrecht samen. De gemeente Utrecht faciliteert de projectleider en ondersteuning. Een jurist is beschikbaar voor consultatie waar nodig.

De **regiegroep** bestaat uit een vertegenwoordiging van de schoolbesturen. Hierin zitten bestuurders vanuit SPO Utrecht, KSU, PCOU Willibrord en RK scholen VDMH en de manager onderwijs van de gemeente Utrecht. De manager onderwijs fungeert eveneens als ambtelijk opdrachtgever namens wethouder Klein.

Besluitvorming en adviesrecht

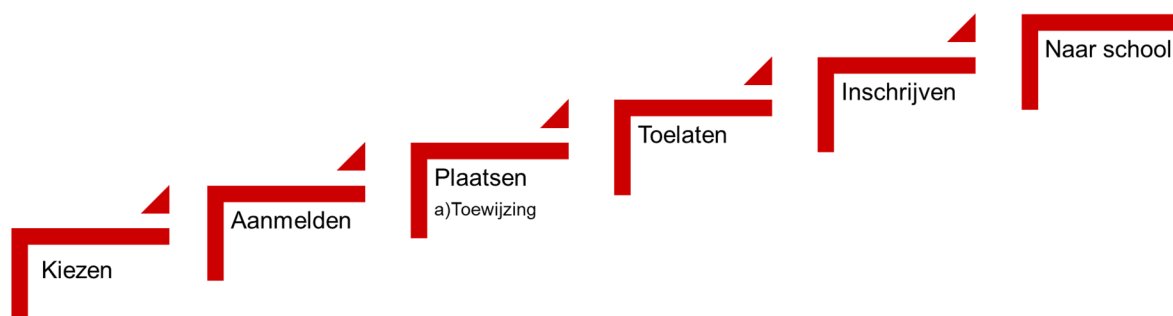
De ontwikkeling van een stedelijk aanmeldbeleid is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de schoolbesturen en de gemeente. De schoolbesturen zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor het vaststellen van het aanmeldbeleid. Het **bestuurlijk overleg PO** waarin alle 18 schoolbesturen deelnemen is de plaats van afstemming. Voor tot een besluitvorming overgegaan kan worden is er ruimte binnen de schoolbesturen voor **overleg met schoolleiders**. Tijdens het proces worden al zo veel mogelijk vragen en situaties van scholen onderzocht en meegenomen in de uitwerking.

De (Gemeenschappelijke) Medezeggenschapsraad van elk schoolbestuur heeft adviesrecht op het aanmeldbeleid. Alle (G)MR-en ontvangen via hun bestuur regelmatig informatie over het project en uitnodigingen om in de werksessie te participeren. Het aanmeldbeleid zal door de besturen aan hun (G)MR-en worden voorgelegd.

Wethouder Klein heeft toegezegd **de gemeenteraad** van Utrecht regelmatig te informeren over dit project en de mogelijkheden voor participatie.

Stappen in het aanmeld- en toelatingsproces:

De aanmelding en toelating van kinderen bij de basisschool verloopt via een aantal stappen, voor de helderheid worden die hier uitgewerkt in onderstaand figuur. De stap kiezen, aanmelden en plaatsen zijn onderdeel van deze opdracht. De stap kiezen komt nadrukkelijk terug in de gezamenlijke communicatielijn. Voor de stap aanmelden en plaatsen worden stedelijke afspraken opgesteld in het aanmeldbeleid. Het beoordelen van de toelaatbaarheid, inschrijven en naar school gaan zijn school specifiek en vallen buiten deze opdracht.

1. **Kiezen:** oriëntatie en kennismaking op scholen. Ouders ontvangen als het kind 2 jaar wordt een brief vanuit de gemeente om hun op weg te helpen in hun oriëntatie. Scholen organiseren diverse activiteiten om kennis te maken (bijvoorbeeld inloophmomenten, open dagen, kennismakingsgesprek).

2. **Aanmelden:** schriftelijke aanmelding van ouders bij de scho(o)len van hun keuze (dit kan ook via een centraal aanmeldpunt) vanaf het moment dat het kind 3 jaar is geworden.
3. **Plaatsen:** op basis van beschikbare plaatsen (volgens vooraf vastgestelde criteria en werkwijze) worden plaatsen toegewezen aan aangemelde kinderen.
 - a. Optioneel als gewerkt wordt met een centraal aanmeldpunt volgt eerst een stap: **toewijzing** aan een school uit de voorkeurslijst en maakt de ouder vervolgens kenbaar ook van deze plaats gebruik te willen maken.
4. **Toelaten:** nadat het bevoegd gezag van de school (schoolbestuur) een positief toelatingsbesluit genomen heeft worden de ouders geïnformeerd dat hun kind is toegelaten. Als de school besluit om een kind niet toe te laten, dan heeft de school zorgplicht (zie wetgeving passend onderwijs)
5. **Inschrijven:** de school schijft het kind officieel in
6. **Naar school:** met school wordt de datum van eerste schooldag afgesproken.

Uitgangspunten

Voor de ontwikkeling van concrete afspraken in een stedelijk aanmeldbeleid zijn door de schoolbesturen en gemeente een aantal leidende principes of uitgangspunten geformuleerd. Deze geven richting aan de uitwerking en zijn tot stand gekomen op basis van aanbevelingen uit het onderzoeksrapport, de Utrechtse onderwijs agenda, de uitgangspunten van de Gelijke kansen alliantie, participatie met ouders en schoolleiders.

- Alle kinderen in Utrecht zijn welkom op een school naar keuze en hebben gelijke kans om zich daar aan te melden
- Ouders hebben een vrije keuze in het kiezen van een school voor hun kind.
- We streven er naar dat elk kind in zijn eigen buurt naar school kan gaan.
- Het aanmelden van een kind is eenvoudig en het proces verloopt transparant.
- Het aanmeldbeleid is in de basis hetzelfde voor alle basisscholen: met daarin ruimte voor maatwerk.

Gelijke kansen in een nieuw stedelijk aanmeldbeleid

Tot slot, de Onderwijsinspectie constateerde in het rapport de Staat van het Onderwijs 2019 dat ook scholen in Utrecht steeds verder gesegregeerd raken. De kloof tussen hoogopgeleide en meer verdienende ouders en die van lager opgeleide en minder verdienende ouders neemt toe. Het beleid rond aanmelden in inschrijven op de basisschool speelt een rol in deze tweedeling.

Hierbij willen we benadrukken dat gelijke kansen in het onderwijs niet hetzelfde zijn als gemengde scholen. Bij gelijke kansen gaat het er om dat kinderen met dezelfde talenten ook recht hebben op dezelfde kansen voor een optimale ontwikkeling. Opdat ze zich volledig kunnen ontwikkelen ongeacht het opleidingsniveau of de financiële situatie van hun ouders. Gemengde scholen dragen bij aan de ontmoeting, begrip en wederzijds respect van kinderen met verschillende achtergronden. Met het realiseren van gelijke kansen bij de aanmelding en toelating in het basisonderwijs is het maatschappelijke vraagstuk van de tweedeling zeker niet opgelost.